

Egenevaluering av profesjonsprogrammet i psykologi

Innhold

Innhold	1
1 Profesjonsprogrammet psykologi.....	1
1.1 Programbeskrivelse, innhold og læringsmål	1
1.2 Helhet og sammenheng i studieprogrammet	2
1.2.1 Emner og emnegrupper	2
1.2.2 Undervisnings- og vurderingsformer	4
1.2.3 Internasjonalisering	4
1.2.4 Arbeidslivsrelevans	5
1.3 Studentenes vurdering av studieprogrammet	6
1.3.1 Noen hovedpunkter fra studiebarometeret 2019-2022	7
1.4 Rekruttering og gjennomføring	8
1.5 Ressurser og infrastruktur.....	10
1.6 Gjennomførte forbedringer og tiltak siden sist evaluering	11
1.7 Mulige tiltak for forbedring fremover	12

1 Profesjonsprogrammet psykologi

1.1 Programbeskrivelse, innhold og læringsmål

Profesjonsstudiet i psykologi er et seksårig studieløp som leder frem mot autorisasjon som psykolog. I første del av studiet får studentene en grundig opplæring innen psykologiske temaområder og i vitenskapelig metode. Parallelt får de et profesjonsforberedende kurs knyttet til utvikling av den fremtidige yrkesrollen som psykolog. Studentene lærer også om helsefremmende og forebyggende psykologisk arbeid. Så fordyper de seg gradvis mer i klinisk psykologi gjennom praktisk og teoretisk terapiopplæring, kombinert med ulike typer praksis. I løpet av siste del av studiet er det satt av ett helt semesters praksis ved en ekstern institusjon, deretter to semestre med klinisk fordypningspraksis i intern klinikk i tillegg til at studentene leverer et selvstendig vitenskapelig arbeid (hovedoppgave).

Profesjonsprogrammet følger «[Forskrift om nasjonal retningslinje for psykologutdanning](https://www.uio.no/studier/program/psykologi-profesjon/hva-lerer-du/)». Det er et overordnet mål at emnene i studieprogrammet til sammen dekker alle kompetanseområdene i forskriften. Enkeltemner vil oftest ikke kunne dekke alle læringsutbyttene som er listet opp under et kompetanseområde, samtidig som flere av emnene har læringsmål som kommer inn under flere ulike kompetanseområder. Ytterligere beskrivelse av programmets læringsmål finnes på følgende programside: <https://www.uio.no/studier/program/psykologi-profesjon/hva-lerer-du/>.

Etter forrige programevaluering, som foregikk i 2016, har profesjonsprogrammet i psykologi gjennomgått en omfattende revisjon. Arbeidet med ny studieplan startet i januar 2017. Samtidig med vårt revisjonsarbeid av studieplanen og faglig gjennomgang av rapporter fra intern og ekstern komité, kom føringer fra høringsnotatet «Felles innhold i helse- og sosialutdanningene» fra Kunnskapsdepartementet og senere arbeidet med de nye retningslinjene for helse og sosialutdanningene (RETHOS). I utarbeidelsen av studieprogrammet ble derfor mange av aspektene i RETHOS inkludert allerede fra utkastene i 2017. I hovedtrekk så vi at flere av kravene allerede var godt dekket i vårt program, men at det særlig var behov for å utvide studentenes kompetanse i å forebygge psykiske lidelser og kunnskap om helsepsykologi, kommunepsykologenes oppgaver og større forståelse for hva det vil si å arbeide tverrfaglig. Det var også behov for å utvide et yrkesorientert fokus allerede fra første semester og planleggingen av en profesjonsforberedende linje startet. Våren 2017 ble det utviklet ny struktur på programmet, mens det gjennom høsten ble laget nytt innhold i de nye emnene, og det ble foretatt en gjennomgang av innholdet i emnene som ble videreført. En revidert programbeskrivelse ble vedtatt av Programrådet våren 2018. Det første kullet som følger ny studieplan, har våren 2023 kommet til 10.semester.

I mars 2020 satte Programrådet ned en arbeidsgruppe for å kvalitetssikre at det reviderte studieprogrammet svarer til alle punktene i Forskrift om nasjonal retningslinje for psykologutdanning (RETHOS) og i januar 2021 forelå NOKUTs evaluering av implementeringen av retningslinjen i studieprogrammet (se ellers pkt. 1.6 og 1.7 om RETHOS og evalueringen).

1.2 Helhet og sammenheng i studieprogrammet

Gjeldende studieplan for profesjonsprogrammet er bygget opp med en tydelig progresjon gjennom hele det 6-årige studieløpet. Målet er at hvert enkelt emne i studieplanen skal kunne knyttes opp mot det 6-årige endepunktet og at studentene skal kunne foreta koblinger fra introduksjons- og basalnivå til de parallelle profesjonsrettede kursene, samt den eksterne og interne praksis som er integrert underveis i løpet. Det legges gjennom hele studieløpet vekt på at studenten gjennom veiledet ferdighetstrening, rollespill og praksis får øve seg på å utvikle ferdigheter i kommunikasjon, alliansebygging og samarbeid.

1.2.1 Emner og emnegrupper

Som kort beskrevet i pkt 1.1. er det i første del av studiet en grundig opplæring innen psykologiske basaldisipliner (PSYC1210 – Introduction to Developmental Psychology, PSYC1220 – Personlighetspsykologi, PSYC1230 – Kognitiv psykologi, PSYC1203 – Psykologi og vitenskap, PSYC2230, Kognitiv nevrovitenskap, PSYC2210 – Utviklingspsykologi 2, PSYC1201 – Sosialpsykologi, PSYC2231 – Biologisk psykologi og genetikk,) og vitenskapelig metode (PSYC1100 – Innføring i metode, PSYC2104 – Kvantitativ metode A og PSYC3100 – Kvalitativ metode).

Flere av basal- og metodeemnene følges opp av mer avanserte emner noe senere i studieløpet, slik som at introduksjon til utviklingspsykologi i 1.semester følges opp av Utviklingspsykologi 2 (PSYC2210) i 3. semester, og at personlighetspsykologi følges opp av Personlighetspsykologi 2 (PSYC3220) i 6.semester og anvendt personlighetspsykologi (PSYC4320) i 7.semester. Når det gjelder metode følges innføring i metode på 2.semester opp av emnet Kvantitativ metode A (PSYC2104) i 3.semester, kvalitativ metode (PSYC3100) i 4.semester og deretter Kvantitativ metode B (PSYC3103) i 5.semester.

Parallelt med basal- og innføringsemnene er det fra 1. til 4. semester en rekke med langsgående profesjonsforberedende emner (PSYC1202, PSYC1302, PSYC2302, PSYC2502) knyttet til utvikling av den fremtidige yrkesrollen som psykolog. I disse emnene behandles temaer som fagetikk og profesjonsrolle, grunnleggende teori og empiri knyttet til relasjonskompetanse på individ- og gruppenivå, samt praktisk erfaring med gruppeprosesser og gruppedynamikk. Hele veien er det innlemmet praktiske øvelser. Det er også samarbeid med fagfolk fra ulike felt hvor psykologer jobber, som integrert del av undervisningen i de profesjonsforberedende emnene. I 3. eller 4.semester har studentene også praksis hvor de tester skolebarn med WISC-V (PSYC2410).

Fra og med 4. til og med 8.semester er det lagt inn en rekke med langsgående emner i helsefremmende og forebyggende psykologisk arbeid (PSYC2502, PSYC3501, PSYC3511, PSYC4415 og PSYC4415). Alle emnene i helsefremmende og forebyggende arbeid skal utgjøre en helhet med et integrert innhold på tvers av emnene og har et samfunnsorientert perspektiv som supplement til et mer individorientert behandlingsperspektiv.

I 5. og 6.semester kan studentene i tillegg til de obligatoriske emnene velge 20 studiepoeng valgbare psykologiemner. Dette er også de semestrene hvor mange studenter velger å reise på utveksling (se ellers pkt. 1.2.3).

Fra og med 5. til og med 12.semester, er det så gradvis en økende fordypning innen klinisk psykologi. Dette spenner fra kurs i psykopatologi (PSYC3300), og klinisk nevropsykologi (PSYC4330), til emner med søkelys på utredning og behandling av psykiske forstyrrelser hos voksne (PSYC4315, PSYC4302), ulike tilstandsbilder hos barn (PSYC5315) og psykologisk arbeid med familier og systemer (PSYC5301). Integrert i disse emnene inngår veiledet ferdighetstrening og ekstern veiledet praksiserfaring (forpraksis) med ulike pasient- og brukergrupper, både voksne (7.semester), både voksne og barn i førstelinjen (8.semester), og barn og familier (9.semester). Her legges det vekt på innføring i ulike metoder for psykologisk utredning og dokumentasjon, samt intervensjon tilpasset ulike brukergrupper.

På 10.semester har studentene emnet PSYC5410 – Hovedpraksis og etikk hvor de har 5 måneders klinisk psykologisk hovedpraksis ved en ekstern institusjon. Parallelt med hovedpraksis har studentene undervisning i etikk hvor det blant annet gis en innføring i lover, forskrifter og fagets retningslinjer som regulerer psykologers yrkesutøvelse, samt system og rolleforståelse. Praksisplassene finnes innenfor områder som psykisk helsevern for barn og unge, distriktpsykiatriske sentre for voksne (poliklinikk og døgnavdeling), rusfeltet, nevropsykologi, familievern og enkelte forhåndsgodkjente tiltak i kommunen.

Det siste året av studiet, 11. og 12. semester, får studentene teoretisk og praktisk terapiopplæring i instituttets studentklinikker (PSYC6320 Praktikum), hvor studentene kan velge ulike fordypninger veiledet av høyt kvalifiserte psykologspesialister og vitenskapelig ansatte (Klinikk for dynamisk psykoterapi - DT, Klinikk for integrativ psykoterapi - IPT, Klinikk for nevropsykologi, i samarbeid med Sunnaas sykehus, Klinikk for psykosebehandling, i samarbeid med Vindern DPS, Diakonhjemmet sykehus, og Klinikk for barne- og familierapi - BFT, i samarbeid med Nic Waals institutt, Lovisenberg sykehus).

Studentene har en voksen klient eller et barn med familie i behandling 1-2 ganger per uke. Undervisningen har form av klinisk seminar/ veiledning med 3 timer per uke. Gjennom å handle i en reell klinisk situasjon, kombinert med intensiv veiledning og drøfting, får studenten en personlig forståelse av terapeutiske prosesser. Studentene skal lage en skriftlig utforming av kasusformulering (personlighetsbeskrivelse/ forståelse av den individuelle klienten og klientens symptomer). De skal kunne formulere terapeutiske problemstillinger og målsettinger, begrunne rasjonale for ulike terapeutiske intervensjoner, evaluere eget terapeutisk arbeid, bære ansvaret som terapeut og håndtere rollen som profesjonell, samt skrive journal i henhold til gjeldende forskrifter. Parallelt med disse emnene er det i den nye studieplanen planlagt to langsgående kliniske fordypningsemner (PSYC6330 og PSYC6340) hvor det skal legges vekt på vitenskapelig fundert og evidensbasert praksis med et tilfang fra ulike kunnskapstradisjoner og teoretiske perspektiver. De siste årene av studiet arbeider studenten også med et selvstendig forskningsarbeid som munner ut i en hovedoppgave (PSYC6100).

1.2.2 Undervisnings- og vurderingsformer

Det er varierte vurderingsformer i profesjonsprogrammet, noe som er forsøkt tilpasset undervisningsform, læringsmål og generell kompetanse for det enkelte emne. I løpet av studiet får studentene erfaring med muntlig eksamen, skoleeksamen, semesteroppgave, skriftlig hjemmeeksamen, skriftlig oppgave, gruppepresentasjoner, rapportskrivning, refleksjonsnotat og vurdering av gjennomført praksis og ferdighetsøvelser. Studieprogrammet bruker en blanding av karakterskalaene bestått/ikke bestått og A-F.

Under pandemien, med start våren 2020, ble de fleste vurderingsformene gjennomført som hjemmeeksamener med varighet på sju dager med to dagers stipulert arbeid og alle hjelpemidler tillatt, også samarbeid. Dette ble gjort for å sikre at eksamen kunne gjennomføres for flest mulig studenter, bidra til å redusere usikkerhet knyttet til tilgang til nett, skape arbeidsro i eksamenssituasjonen, håndtere sykdom og andre behov for tilrettelegging og sist, men ikke minst, skape forutsigbarhet for studentene. Karakterskalaen ble også endret til bestått/ikke bestått. Tilbakemeldingene fra studentene har vært gode. Den viktigste tilbakemeldingen har kanskje vært at denne type eksamen ga en ekstra læringseffekt. Fra og med høsten 2022 ble eksamen tilbakeført til den vurderingsformen de hadde før pandemien for de fleste av emnene.

1.2.3 Internasjonalisering

Instituttet har per.18.01.2023 16 egne avtaler. Selv om disse er opprettet og vedlikeholdes av Psykologisk Institutt, kan studentene også søke på de 108 avtalene ved Samfunnsvitenskapelig fakultet, og alle avtaler gjort av Universitetet i Oslo som institusjon.

Særlig vil vi trekke frem avtalen med “Universidade Federal De Pernambuco” i Recife i Brasil. Dette er en avtale utviklet gjennom prosjektet “Psychology without borders” [Psychology Without Borders - Department of Psychology \(uio.no\)](https://psw.borders.no/). Ved å ha utvekslingsavtaler gjennom internasjonale forskningssamarbeid opplever vi en større støtte fra de faglig ansatte i koordineringen av utveksling. Vi opplever også at studentene blir bedre fulgt opp og får mer ut av oppholdet. Det samme gjelder for studentene vi får tilsendt til PSI fra Recife, og vi opplever en større gjensidig kulturutveksling.

Profesjonsstudentene i psykologi befinner seg i en særstilling ved utveksling ved det samfunnsvitenskapelige fakultet, i det at de må erstatte emner som ligger i planen ved utveksling. Dette innebærer en større jobb for studentene ved å finne fag ved vertsuniversitetet som kan erstatte emner i planen. Dette kan i noen tilfeller sette noen begrensninger for hvilke avtaler studentene kan reise på. Noen av fakultetets og Universitet i Oslo sine avtaler, har også begrensninger i å ta fag i psykologi slik at våre profesjonsstudenter ikke kan utveksle dit. For å begrense eventuelle problemer av godkjenning av fag ved hjemkomst, må studentene ved profesjonsprogrammet i psykologi søke om å få alle fag som tas ved utvekslingsoppholdet forhåndsgodkjent. Denne godkjenningen gjøres av en faglig ansatt og internasjonal koordinator i studieadministrasjonen.

Studentene ved profesjonsprogrammet i psykologi kan reise ut på utveksling i programmets 3., 4., 5. eller 6. semester, og alle fag må være bestått for å fortsette på 7. semester. Det er ikke mulig å utveksle 7.-12. semester grunnet andelen praksisfag, som er svært vanskelig å finne tilsvarende i utlandet. Mange av våre avtaler med utenlandske universitet har semester som avsluttes forholdsvis sent, dvs. i februar (høstsemesteret) og i august (vårsemesteret). Vi opplever dermed at det kan være utfordrende å finne avtaler studentene kan utveksle ved på 6.semester, da de må være hjemme igjen til den tredje uken ved studiestart på 7.semester, for å delta på “intensivuken”. Likevel vil vi understreke at mange av profesjonsstudentene benytter seg av muligheten til å ta et semester i utlandet.

Bildet under viser antall studenter som har fullført minst 3 måneder på utveksling i perioden 2017-2022.

Studieprogram	Årstall til					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
SVC-PSY Profesjonsstudie..	19	27	28	18	11	27
SVUTV Innreisende utvek..						
Grand Total	19	27	28	18	11	27

Kilde: Tableau rapport: https://rapport-dv.uhad.no/#/views/UTV1_annen_fremvisning_utreisende_innreisende_avtaleid_studieprogram/Utekslingerfordeltpstudieprogram?iid=1

1.2.4 Arbeidslivsrelevans

Profesjonsprogrammet i psykologi er et yrkesrettet studieprogram med innslag av eksterne undervisere fra potensielle arbeidsgivere gjennom hele studieløpet og med et integrert praksisløp, særlig i siste halvdel av programmet. Likevel er det slik at profesjonsstudentene gjennom Studiebarometeret svarer at de ikke synes det er nok samarbeid med arbeidslivet og at de ønsker mer innføring i hvordan de kan formidle sin egen kompetanse til potensielle

arbeidsgivere. Vi har derfor, i samarbeid med Modum bad, inkludert en ny observasjonspraksis i 2. semester i forbindelse med profesjonsforberedende linje.

1.3 Studentenes vurdering av studieprogrammet

På profesjonsprogrammet har studentene flere anledninger til å evaluere programmet og komme med sine tilbakemeldinger. Instituttet har ulike råd, utvalg og nettverk for erfaringsutveksling innad i organisasjonen, og her er studentene aktive. Det gjelder særlig i studentenes egen organer; programutvalgene (PU'ene), ett for profesjonsstudentene og ett for studentene på årsenheten, bachelor- og masterprogrammene, og deres felles Fagutvalg (FU), samt i Programrådet. Utdanningsleder og studieadministrasjonen har jevnlig, månedlige dialogmøter med de to PU'ene.

Instituttet har ett programråd for alle de tre studieprogrammene: Profesjonsprogrammet og Bachelor-, og Masterprogrammet. Programrådet behandler saker med tilknytning til utdanning på delegasjon fra instituttstyret. Programrådet ledes av utdanningsleder og kan delegere oppgaver og myndighet til lederne av de ulike avdelingene ved instituttet. Programrådet har ansvar for å føre tilsyn med kvaliteten på studieprogrammene i henhold til UiOs kvalitetssystem og har som en oppfølging av dette ansvar for å ta initiativ til større endringer i programmene. Fagutvalget skal ivareta studentenes interesser og samordne arbeidet til studentenes tillitsvalgte. Fagutvalget fungerer også som et bindeledd mellom studentene og instituttet, og samarbeider tett med andre organisasjoner og foreninger tilknyttet PSI.

Vi opplever at emneansvarlige har god dialog med studentene og vektlegger evalueringer og tilbakemeldinger i Programrådet i den videre utviklingen av emnene. På emnenivå får vi tilbakemeldingene først og fremst via emneevalueringene, som fra og med våren 2022 gjøres hver gang emnene gjennomføres. Denne nye rutinen for emneevaluering har erstattet vår lokale, periodiske emneevaluering som har vært gjeldende ved instituttet de siste 10 årene, og har ført til fire viktige endringer: i) Alle emner evalueres hver gang de gjennomføres, ii) Tidspunktet for evalueringen er tilpasset slik at det muliggjør dialog og tilbakemelding underveis i semesteret, iii) Evalueringen inneholder en vurdering av sammenhengen mellom læringsutbytte og undervisningsformer/organisering. Andre sentrale temaer i evalueringen er læringsmiljø og studentenes arbeidsinnsats og aktivisering. Og til slutt iv) Emneansvarlig utarbeider en kortfattet oppsummering av de viktigste tilbakemeldingene.

På programnivå får vi tilbakemeldingene via jevnlig dialogmøter med studentenes representanter i programutvalgene, gjennom de månedlige programrådsmøtene, de årlige programgjennomgangene og de periodiske programevalueringene. Alle rapporter fra årlige og periodiske programgjennomganger er gjort tilgjengelige på instituttets hjemmeside for studiekvalitet: <https://www.sv.uio.no/psi/studier/studiekvalitet/>

Som beskrevet i pkt.1.2 er studieplanen er lagt opp slik at det skal være best mulig faglig sammenheng mellom de ulike emnene, både innad i hvert semester og mellom semestrene, imidlertid har studentene gjennom sine representanter i Programrådet meldt tilbake at de opplever at det er nokså ulik arbeidsbelastning på de ulike semestrene. Dette er noe vi ønsker å se nærmere på i løpet av våren 2023.

1.3.1 Noen hovedpunkter fra studiebarometeret 2019-2022

Tilbakemeldingene i Studiebarometeret de siste fire årene viser en stabil tilfredshet på de fleste områder. På flere områder scorer instituttet høyere enn gjennomsnittet på de andre psykologiutdanningene i Norge, men det varierer fra år til år hvilke områder dette gjelder. Områdene *undervisning*, *forventninger* og *helhetsvurdering* skiller seg ut som særlig positive. Det gjør også punktet *overordnet tilfredshet* der studentene blir spurt om de går på det studieprogrammet de helst vil gå på. Her scorer profesjonsprogrammet 4,8 av 5 de siste fire årene. Dette kan forklares ved det høye snittet for å komme inn på profesjonsprogrammet, som videre fører til at studentene som får plass på programmet er særlig motiverte for utdanningen. Et annet område som skiller seg ut med god score de siste fire årene er *inspirasjon*. Her blir studentene spurt om studieprogrammet er stimulerende, faglig utfordrende og om programmet bidrar til studentenes motivasjon for studieinnsats.

Profesjonsstudiet i psykologi
Master, Universitetet i Oslo, Oslo

	2022	2021	2020	2019
Undervisning	— 3,8	3,7	3,7	3,7

Skala: 1-5 (1 = Ikke enig - 5 = Helt enig). Hvor enig er du i følgende påstander:

De faglig ansatte gjør undervisningen engasjerende	3,8	3,7	3,7	3,9
De faglig ansatte formidler lærestoffet/pensum på en forståelig måte	3,8	3,7	3,7	3,8
Undervisningen dekker sentrale deler av lærestoffet/pensum godt	4,0	3,9	3,9	3,8
Undervisningen er lagt opp til at studentene skal delta aktivt	3,6	3,4	3,4	3,4

Inspirasjon	— 4,0	4,0	4,0	4,2
--------------------	-------	-----	-----	-----

Skala: 1-5 (1 = I liten grad - 5 = I stor grad). I hvilken grad mener du at studieprogrammet:

Studieprogrammet er stimulerende	4,1	4,0	4,1	4,2
Studieprogrammet er faglig utfordrende	4,3	4,4	4,3	4,5
Studieprogrammet bidrar til din motivasjon for studieinnsats	3,5	3,5	3,6	3,9

På punktet *tilbakemeldinger* har vi fått dårligere score enn vi skulle ønsket. På dette punktet blir studentene spurt om hvor tilfreds de er med antall tilbakemeldinger fra faglig ansatte, de faglige ansattes evne til konstruktive tilbakemeldinger og faglig veiledning og diskusjoner med faglig ansatte. Hvordan vi kan bli bedre med hensyn til ulike former for tilbakemeldinger til studentene underveis studieløpet er noe vi vil adressere gjennom vårt kollegaforum for inspirasjon og deling av undervisningserfaringer, de såkalte *Undervisningsfrokostene*, som ledes av våre to læringskontakter. Læringskontaktene er to av våre undervisere som er spesielt dedikert til kompetansebygging og kollegaveiledning på undervisningssiden.

1.4 Rekruttering og gjennomføring

Psykologisk institutt skal utdanne 125 psykologer i året. Det er opptak to ganger i året, med 65 plasser på høsten og 60 på våren. Søkingen har vært forholdsvis jevn de siste årene, både for opptak høst og vår.

Følgende tabell viser opptaksstatistikken for perioden 2017-2022. Mer spesifikt viser tabellen antall søkere per opptakstermin (høst / vår) og antall søkere som har vært kvalifisert til programmet. Videre viser tabellen hvor mange av de kvalifiserte søkerne som har fått tilbud om plass og hvor mange av dem som har akseptert. Det kan nevnes at det overbookes for å kompensere for frafall av studenter for å kunne nå måltallet etter seks år. Oversikten viser at det er høy konkurranse om studieplassene og høye karaktergrenser for å få plass.

Studieretning/søknads alternativ	Opptaksår	Studieplaser	Søkere	Kvalifisert	1.prioritet	Kvalifiserte 1.pri	1. pri søker per studieplass	Fått tilbud (NOM)	Svart ja	Førstegangsvitnemålskvote	Ordinær kvote
SVC-PSY Psykologi , høst	2017	65	2 441	2 343	780	745	12,0	104	85	56,6	66,1
	2018	65	3 287	3 146	1 050	998	16,2	116	82	56,2	66,0
	2019	65	3 109	2 985	904	871	13,9	134	85	56,5	66,4
	2020	67	3 385	3 280	1 088	1 047	16,2	112	86	58,0	66,8
	2021	65	3 305	3 204	1 069	1 035	16,4	128	91	58,3	67,8
	2022	65	2 799	2 730	872	836	13,4	127	77	58,6	67,9
SVC-PSY Psykologi , vår	2017	60	2 097	2 013	304	285	5,1	123	79	54,8	64,3
	2018	60	2 418	2 344	361	357	6,0	122	83	54,9	64,9
	2019	60	2 646	2 550	475	462	7,9	135	96	55,7	65,7
	2020	60	2 683	2 595	338	326	5,6	119	96	56,5	65,7
	2021	62	2 727	2 653	397	380	6,4	133	88	57,0	66,5
	2022	62	2 306	2 252	353	345	5,7	122	86	57,5	66,7

Kilde: https://rapport-dv.uhad.no/#/views/004_Opptaks-oggjennomstrømningstall_16379325252820/Tabellskningogopptak?:iid=1

Følgende oversikt viser frafallet ved programmet per semester og per oppstartstermin fra og med våren 2017. Frafallsstatistikken er basert på antall studenter som har sluttet eller fått sin studierett inndratt etter å ha begynt på programmet.

Start	Studenter ved oppstart	Sluttet	Inndratt	Trukket før start	Usatt studiestart	Permisjon	Aktive Studenter	Prosent aktive studenter	Prosent fråfall
V22	78	3	0	15	8		75	96,2 %	3,8 %
H21	82	3	1	5	8	1	78	95,1 %	4,9 %
V21	91	4	3	8	5	5	84	92,3 %	7,7 %
H20	85	8	3	2	2	4	74	87,1 %	12,9 %
V20	90	4	8	17	2	2	80	88,9 %	11,1 %
H19	82	3	6	7	0	1	73	89,0 %	11,0 %
V19	77	5	8	9	4	1	63	81,8 %	18,2 %
H18	78	10	13	6	0	3	55	70,5 %	29,5 %
V18	67	4	9	10	1	1	51	76,1 %	23,9 %
H17	78	12	11	8	0	1	50	64,1 %	35,9 %
V17	69	4	6	10	0	1	57	82,6 %	17,4 %

Den relativt store frafallsprosenten i perioden våren 2017-2018 kan henge sammen med den store programendringen som startet etter forrige programevaluering og som resulterte med nytt studieløp fra og med høsten 2018, i tillegg til et sammenfall med sykdom og flere permisjoner blant studentene i denne perioden. Etter denne perioden ser vi at prosenten har blitt redusert og stabilisert til under 15%.

Kjønnsbalansen på programmet var rundt 21 prosent menn for kullene med opptak mellom 2014 og 2018. Fra og med høsten 2019 innførte profesjonsutdanningene i psykologi ett tilleggspoeng for mannlige søkere i kvoten for førstegangsvitnemål. Fra opptaket høsten 2021 ble det også gitt kjønns-poeng for mannlige søkere i ordinær kvote. I vår opprinnelige søknad fra 2016 om å en guttekvote satte vi 30 prosent menn som ønsket mål. Etter innføringen av tilleggspoeng for menn har vi sett en positiv effekt og har i dag en kjønnsbalanse på rundt 29

prosent for kullene 2019-2022. Vi ønsker at våre studenter skal representere et mangfold, både med hensyn til kjønn, men også etnisk og kulturell bakgrunn og vil svært gjerne tiltrekke oss dyktige kandidater med variert bakgrunn. Derfor har vi i tillegg til å søke om å fortsette med kjønnspoeng, satt ned en arbeidsgruppe, den såkalt *Mangfoldsgruppa*, som er ledet av utdanningsleder som har som mandat å utrede hvordan vi kan nå enda bredere ut for å rekruttere søkere til profesjonsprogrammet.

1.5 Ressurser og infrastruktur

Psykologisk institutt har praksissamarbeid med Oslo universitetssykehus, Akershus universitetssykehus, Vestre Viken, Lovisenberg Diakonale sykehus, Diakonhjemmet sykehus, Sunnaas sykehus, Modum bad og sykehjemsetaten Oslo kommune. Det er også andre instanser i kommunen som vi samarbeider med slik som familievernkontorer i Nordre Follo, Nedre Romerike, Oslo Nord og Homansbyen.

Når det gjelder internpraksis på 11. og 12. semester foregår undervisningen og studentterapiene ved henholdsvis Klinikk for dynamisk psykoterapi, Klinikk for integrativ psykoterapi og Klinikk for nevropsykologi i våre egne lokaler. I tillegg har vi et nært samarbeid med tre eksterne institusjoner innen psykisk helsevern, henholdsvis Nic Waals institutt (Lovisenberg Diakonale Sykehus) når det gjelder Barne- og familieterapi-klinikken og Sunnaas sykehus når det gjelder Klinikk for nevropsykologi, samt Vindern DPS (Diakonhjemmet sykehus) når det gjelder Klinikk for psykosebehandling. For Klinikk for nevropsykologi foregår som nevnt behandlingen i våre lokaler, mens veilederne har tilknytning både til Sunnaas sykehus og Psykologisk institutt, og pasientene rekrutteres via Sunnaas sykehus.

I eksempelet med Barne- og familieterapiklinikken og samarbeidet med Nic Waals Institutt leier Psykologisk institutt lokaler av Lovisenberg Diakonale sykehus, og rekrutterer pasienter og driver studentenes internpraksis i psykologisk behandling integrert i den eksterne klinikkens pasientsystemer, mens veiledning og seminargrupper knyttet til denne praksisen drives av Psykologisk institutt. Dette er velfungerende opplegg som sikrer en internpraksis som ligger tett opp til den kliniske praksis ute i tjenestene, både med hensyn til pasientproblematikk og rammer for behandlingsforløpene, samtidig som det faglige ansvaret for undervisningen ligger hos Psykologisk institutt. For tiden prøver vi ut en lignende modell når det gjelder praksis med pasienter med psykoseproblematikk i samarbeid med Vindern DPS, Diakonhjemmet sykehus.

Et tiltak som instituttet har satt i verk for å bidra til å støtte undervisere og styrke muligheten for mer studentaktiverende undervisning er å tilby alle ansatte som ønsker det undervisningsassistenter. Undervisningsassistentene er enten studenter ansatt av instituttet eller ph.d.-kandidater som får uttelling i sitt timeregnskap. Dette har vært et populært tiltak som har bidratt til å øke muligheten for interaktiv og studentaktiv undervisning, samt ekstra teknisk støtte i forbindelse med digital undervisning.

PSI har de siste årene vokst, og det er behov for flere og større arealer både til undervisning og kontorer. I samarbeid med Eiendomsavdelingen og sentral ledelse ved SV-fakultet og UiO arbeides det for å finne løsninger på dette

1.6 Gjennomførte forbedringer og tiltak siden sist evaluering

Som nevnt under punkt 1.1 vedtok Programrådet en revidert studieplan med programbeskrivelse våren 2018. For å kvalitetssikre at det reviderte studieprogrammet oppfyller alle punktene i Forskrift om nasjonal retningslinje for psykologutdanning (RETHOS) fra 2020, satte Programrådet ned en arbeidsgruppe. I løpet av våren 2020 gjennomførte vi en kartleggingsfase som resulterte i et omfattende arbeidsdokument der alle emner ble gjennomgått i henhold til forskriftens ulike kapitler og læringsutbyttebeskrivelser. Sommeren 2020 sendte vi ut oversikt til de emneansvarlige for å kvalitetssikre innholdet mot faktisk undervisning. Vi gikk gjennom disse tilbakemeldingene, med innspill fra arbeidsgruppen og studieadministrasjonen, for å identifisere eventuelle mangler og foreslå løsninger.

En mangel vi var klar over var dekningen av det samiske aspektet og psykisk helse. Dette førte til at to av våre ansatte fikk i oppdrag å opprette dialog med de andre lærestedene med psykologutdanning, samt Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og avhengighet (SANKS), og Nasjonal Institusjon for Menneskerettigheter (NIM). I samarbeid med SANKS og NIM utviklet vi så en forelesningsrekke som ble implementert langsgående i studiet våren og høsten 2022 på henholdsvis 3. semester (PSYC2302, forelesning: Å være i minoritet), 4. semester (PSYC2502, forelesning: Rettighetsperspektiver. Rettigheter og brudd på rettigheter innen helsefeltet. Hvordan jobbe med rettigheter i førstelinjetjenesten), 6. semester (PSYC3511, forelesning: Antropologiske og kulturpsykologiske perspektiver på sykdomsforståelse/mental helse fra samiske perspektiver), 9.semester (PSYC5301 forelesning: Samiske slektskaps- og familiesystemer), 10. semester (PSYC5410 forelesning: Ethiske perspektiver, praktisk inngang til hvordan gå frem når man jobber med samiske perspektiver). Det har også i samarbeid med UiT, NIM og Arran – nasjonalt lulesamisk senter, blitt utviklet flere videoer til bruk i undervisningen med temaer som fornuksprosessen, diskriminering og rasisme mot samer og urfolksrettigheter.

Det er også andre endringer som har skjedd i løpet av 2021/22; på bakgrunn av et ønske om en tettere integrering av teori og praksis på forpraksisemnene har det blitt opprettet nye integrerte emner for henholdsvis forpraksis voksne (7.semester; PSYC4315 – Utredning av psykiske forstyrrelser hos voksne, relasjonskompetanse og praksis), forpraksis i førstelinjen (8.semester; PSYC4415 – Helsefremmende og forebyggende arbeid: psykologisk arbeid i førstelinjen), og forpraksis barn/unge og familier (9.semester; PSYC5315 – forpraksis, utredning av tilstandsbilder og behandling av barn og unge). Det har også blitt tydeliggjort i den reviderte studieplanen at 9.semester skal fokusere på barn og familier og at for å sikre en best mulig faglig sammenheng gjennom semesteret skal emner med annet tematisk innhold ikke legges til dette semesteret. Fire nye fordypningsemner i psykologisk behandlingsarbeid med barn og unge (PSYC6502, PSYC6512, PSYC6518 og PSYC6519), som alle har god sammenheng med de andre emnene på 9.semester, ble lagt inn i studieplanen i 2022. Studentene fordeles i grupper på de ulike emnene.

Gjennom pandemien ble vi i økende grad klar over at flere av våre studenter opplevde ensomhet og sosial isolasjon. Våren 2021 opprettet vi derfor en ordning hvor alle våre studenter fikk tilbud om å delta i en digital kollokviegruppe under ledelse av en viderekommen student som kollokviementor. Ordningen fikk gode tilbakemeldinger både fra

studentene og mentorene. Vi har derfor videreført kollokviementorordningen både i 2022 og nå i 2023. Etter pandemien har dette tilbudet vært særlig rettet mot førsteårsstudenter, men det har også vært mulig for mer viderekommende studenter å melde seg som deltakere. Gruppene settes da sammen ut fra hvor de er i studieløpet og hvilke emner de arbeider med.

1.7 Mulige tiltak for forbedring fremover

I februar 2022 forelå NOKUT-rapporten med evaluering av implementeringen av RETHOS for studieprogrammene i psykologi. Komiteen vurderte at det generelt er god etterlevelse av retningslinjene i studieplanen ved profesjonsstudiet ved psykologisk institutt ved UiO. Blant annet ble det framhevet at et tydelig fokus på det nye satsningsområdet helsefremming og forebygging er implementert i den nye studieplanen og at det er inkludert yrkesorienterte emner allerede fra første semester.

Det er imidlertid to forhold ved studieprogrammet som rapporten stiller spørsmålsteget ved: Det ene er at ekstern hovedpraksis er plassert før intern praksis. Forskriften angir ikke når ekstern hovedpraksis skal gjennomføres, men komiteen påpeker at det likevel er en implisitt forventning om økende grad av selvstendighet i praksisperiodene. Begrunnelsen fra instituttets side for å plassere intern praksis etter ekstern hovedpraksis har vært at denne skal være en fordypning som skal lede til integrering av forskning, teori og klinisk erfaring etter den eksterne praksisen. Her kan det være både fordeler og ulemper med begge måtene å plassere de ulike typene praksis på. Et argument som har blitt fremsatt for å plassere ekstern praksis på slutten av studiet, er at det øker sannsynligheten for at studenter som får ekstern praksis lenger unna Oslo, kan bli rekruttert til psykologstillinger ute i distriktene.

Det andre forholdet komiteen påpeker er at det synes å være en sårbarhet i programmet at summen av praksisopplæringen kan innebære at en del studenter til dels spesialisere seg enten i barn-, eller voksenpsykologi, fremfor å oppnå en bredere klinisk kompetanse. Fra NOKUT-rapporten s. 11, pkt. 2.2: «Et annet bekymringsmoment angår retningslinjenes krav og intensjon om at kandidatene skal kunne følge utredning- og behandlingsforløp både for barn og voksne. Riktignok får alle studenter noe erfaring med utredning og behandling både med voksne (PSYC4315 i 7. semester) og barn (PSYC5315 i 9. semester), men i 11. og 12. semester velges klinisk fordypning enten i voksenbehandling eller behandling av barn. Dette synes å være en spesialisering som kan gå utover tilstrekkelig bredde i den kliniske sluttkompetansen».

Når det gjelder fordeling av studenter til henholdsvis barn- og voksenpraksis de siste semestrene av studiet (10., 11. og 12. semester) viser tall fra perioden 2018-2021 at minimum 38 prosent bare hadde hatt praksis med voksne, dvs. både i ekstern hovedpraksis og i intern fordypningspraksis. Prosenten som bare har hatt enten voksen eller barnepraksis på slutten av studiet er i realiteten enda høyere fordi flere av studentene som valgte den interne BFT-klinikken i 11. og 12. semester også hadde hatt sin hovedpraksis innenfor barnefeltet. Noe av forklaringen på skeivfordelingen mellom barn og voksen ligger imidlertid i størrelsen på BFT-klinikken. I perioden 2018-2021 var det i snitt 17,5 prosent av studentene som hadde sin internpraksis ved BFT, mens 82,5% av studentene hadde internfordypningspraksis på en av våre voksenklinikker (DT, IPT, Klinik for nevropsykologi eller Klinik for psykosebehandling). Tilsvarende tall fra hovedpraksis viser derimot en jevnere fordeling med 44,5 prosent på barn og 55,5 prosent på voksne.

Det å sikre tilstrekkelig utrednings- og behandlingskompetanse, både med barn og voksne, anser vi som svært viktig og sentralt for psykologutdanningen. Den interne arbeidsgruppen på PSI som har jobbet med implementeringen av RETHOS i studieprogrammet har drøftet og skissert ulike mulige løsninger for å sikre at alle studenter får tilstrekkelig erfaring både med barn og voksne og vi ønsker at den eksterne komiteen vurderer de ulike løsningsforslagene, og ville også være takknemlige for eventuelle andre bidrag og alternative forslag til løsninger.

Forslag 1: Sikre at alle studenter har hatt tilstrekkelig klinisk erfaring både med barn og voksne gjennom at de enten har hatt ekstern hovedpraksis eller intern praksis med henholdsvis barn eller voksne.

Fordeler	Ulemper	Ressurskrav
Sikrer overordnet en bedre balanse mellom voksne og barnepraksis og at alle får noe erfaring med utredning og behandling både av voksne og barn og deres familier.	Ingen vil ha erfaring fra samme klientgruppe når de starter internklinikk, mer uerfarne med klientgruppen de skal jobbe med	Mer veileder-ressurser og plassert ved den interne BFT-klinikken i samarbeid med Nic Waal
Sikrer system/kontekst-erfaring/forståelse.	Begrenser studentenes valgfrihet – de får ikke følge sin interesse.	Krever flere barneplasser eksternt i hovedpraksis.
Krever relativt små endringer i programmet, men fordelingen av studentene på de ulike internklinikkene vil bli påvirket	Hindrer at studenter som ønsker det får fordype seg kun i voksen- eller barneterapi	Modellen forutsetter at det gjennomføres en administrativ oppfølging av hver student, slik at man sikrer balansen mellom barne- og voksenpraksis hos den enkelte student.

Forslag 2: Utvide barnepraksis på 9. semester som er dedikert til barn, unge og familier for å sikre at alle studenter har hatt noe erfaring med barn- unge og familier

Fordeler	Ulemper	Ressurskrav
Alle studenter får mer erfaring med barn og unge	Fordi studentene bare er på det eksterne praksisstedet i begrenset tid vil fokus ikke være på endringsarbeid over tid, men på utredning eller bare gi korte innblikk i en terapi. Vil ikke gi studenten egen erfaring med terapiprosess med barn eller ungdom.	Mer lærerressurser tilknyttet 9. semester.
Krever relativt små endringer i programmet.	Kan være praktisk krevende for praksisstedene. Allerede	Praksisstedene trenger mer ressurser/mangler ressurser.

	vanskelig å skaffe nok relevante praksisplasser. Veldig varierende erfaring studentene får i dag.	
--	--	--

Forslag 3:

Endre strukturen på programmet slik at alle studenter skal ha internpraksis som innebærer et semester med barn og unge og et semester med voksenbehandling evt. også et eget semester med nevropraksis

Fordeler	Ulemper	Ressurskrav
Sikrer stor bredde i erfaringen med både voksne og barn og deres foreldre.	Hindrer ett års fordypning på én klinikk. Dagens intern- klinikker vil ikke kunne gå over 2 semestre.	Krever store endringer /revisjon av nåværende studieplan og omlegging av klinikkene.
Sikrer at alle får mer nevropsykologisk praksis (hvis et tredje semester internpraksis skal inkluderes).	Ved inkludering av nevropraksis for alle vil intern praksis gå over tre semester og annet faglig innhold (og som kreves av RETHOS) må tas ut.	En eventuell nevropraksis bør inkludere både barn og voksne pasienter og inkludere veiledere med kompetanse i alle aldersgrupper.

Forslag 4:

Alle må ha ett semester barnenevropsykologi – hvor barn med nevroutviklingsforstyrrelser utredes og behandles, og man jobber med søsken og foreldre som pårørende. (i tillegg til å delta på en av de andre internklinikkene) - for eksempel en praksisdag i uken + kurs – kan evt. legges enten til 8. semester (inkludere i PSYC4330 –Klinisk nevropsykologi evt.) eller i 11. - 12. semester

Fordeler	Ulemper	Ressurskrav
Alle får mer barn og nevropsykologisk praksis	Kan være praktisk krevende	Krever mer lærerressurser
Sikrer erfaring med foreldre og søsken som pårørende.	Erstatter ikke “fult” klinisk semester (nåværende intern)	Det må gjøres plass i studieplanen og noe annet faglig innhold (som kanskje kreves av RETHOS) må ut